

RODO

PRZEWODNIK

ZE WZORAMI

redakcja Maciej Gawroński

Aleksander P. Czarnowski, Marcin Dominiak

Aleksandra Gawron, Maciej Gawroński

Michał Kibil, Katarzyna Kloc, Katarzyna Kunda

Patrycja Naklicka, Zuzanna Piotrowska, Paweł Punda

Michał Sztąberek, Magdalena Wojtas

RODO 2018

Wolters Kluwer

RODO PRZEWODNIK ZE WZORAMI

redakcja Maciej Gawroński

Aleksander P. Czarnowski, Marcin Dominiak

Aleksandra Gawron, Maciej Gawroński

Michał Kibil, Katarzyna Kloc, Katarzyna Kunda

Patrycja Naklicka, Zuzanna Piotrowska, Paweł Punda

Michał Sztąberek, Magdalena Wojtas

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

Stan prawny na 10.03.2018 r. z uwzględnieniem zmian wprowadzonych rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27.04.2016 r. (ogólne rozporządzenie o ochronie danych, Dz.Urz. UE L 119, s. 1) wchodzącym w życie z dniem 25.05.2018 r.

Wydawca
Monika Pawłowska

Redaktor prowadzący
Joanna Tchorek

Opracowanie redakcyjne
Grażyna Polkowska-Nowak

Łamanie
Fotoedytor

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by
Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2018

ISBN 978-83-8124-637-8

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 19
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	25
---------------------	----

Część A Kompendium RODO

Rozdział I

Zgodność podstawowa	29
1. RODO – unijna „ustawa” o ochronie danych osobowych – <i>Katarzyna Kloc, Maciej Gawroński</i>	29
1.1. RODO – nowa „ustawa” o ochronie danych osobowych	29
1.2. Przedmiot i cel RODO	30
1.2.1. Uwagi wstępne	30
1.2.2. Ochrona osób fizycznych	31
1.2.3. Bezpośredniość	31
1.2.4. Konsekwencje dla polskich przedsiębiorców ...	32
1.3. Prywatność, prawa, bezpieczeństwo – filary RODO ...	32
1.4. Wymagania RODO	34
1.4.1. Ogólnikowość	34
1.4.2. Mierzalność	35
1.4.3. Bezpośredniość	36
1.4.4. Surowość	36
1.4.5. Domniemanie winy	37
1.5. Podział funkcjonalny RODO	38
2. Przedmiotowy i terytorialny zakres stosowania RODO – <i>Katarzyna Kloc, Maciej Gawroński</i>	42
2.1. Zakres stosowania RODO	42

2.1.1. Zakres przedmiotowy	42
2.1.2. Wyłączenia stosowania RODO	43
2.1.3. Zakres terytorialny	44
3. Rodosłowniczek, czyli omówienie podstawowych pojęć RODO wraz z przykładami – <i>Patrycja Naklicka,</i> <i>Aleksandra Gawron</i>	47
3.1. Uwagi wstępne	47
3.2. Administrator	47
3.3. Analiza ryzyka	48
3.4. Anonimizacja	49
3.5. Czynności przetwarzania danych	49
3.6. Dane osobowe	50
3.7. Eksport danych	52
3.8. GIODO i PUODO	53
3.9. Grupa Robocza Art. 29 i Europejska Rada Ochrony Danych	53
3.10. Inspektor ochrony danych	54
3.11. Naruszenie ochrony danych osobowych	54
3.12. Ocena skutków dla ochrony danych	55
3.13. Odbiorca	55
3.14. Ograniczenie przetwarzania	56
3.15. Osoba, której dane dotyczą	57
3.16. Personel	57
3.17. Podmiot przetwarzający	57
3.18. Przetwarzanie	58
3.19. Pseudonimizacja	61
3.20. Rejestr czynności przetwarzania danych	61
3.21. Ryzyko	62
3.22. Ustawa o ochronie danych osobowych	63
4. Zasady przetwarzania danych osobowych – <i>Marcin Dominiak, Maciej Gawroński</i>	64
4.1. Wprowadzenie	64
4.1.1. Zasady materialne	65
4.1.2. Zasada formalna – rozliczalność	65
4.1.3. Bliżej o zasadach ochrony danych	66
4.2. Zasada legalności, rzetelności i przejrzystości przetwarzania (zgodności z prawem)	66

4.2.1. Legalność	66
4.2.2. Rzetelność	67
4.2.3. Przejrzystość	67
4.3. Zasada celowości	68
4.4. Zasada minimalizacji danych (adekwatności, proporcjonalności)	70
4.5. Zasada prawidłowości (poprawności)	72
4.6. Zasada ograniczenia czasowego (czasowości)	73
4.7. Zasada bezpieczeństwa (integralności i poufności danych)	76
4.7.1. Poufność	77
4.7.2. Integralność	77
4.7.3. Dostępność	77
4.7.4. Odpowiedniość	78
4.8. Zasada rozliczalności	80
5. Podstawy prawne przetwarzania danych osobowych	
– <i>Maciej Gawroński, Michał Sztąberek</i>	80
5.1. Wstęp	80
5.2. Dane osobowe „zwykłe” – art. 6–8 RODO	81
5.2.1. Zgoda na przetwarzanie danych osobowych ...	83
5.2.1.1. Dobrowolność zgody	83
5.2.1.2. Konkretność zgody	84
5.2.1.3. Świadomość zgody	85
5.2.1.4. Jednoznaczność zgody	85
5.2.1.5. Forma zgody	85
5.2.1.6. Zgoda dziecka na usługi społeczeństwa informacyjnego (np. media społecznościowe)	87
5.2.2. Zawarcie i wykonywanie umowy	89
5.2.2.1. Działania przed zawarciem umowy ...	90
5.2.2.2. Wykonywanie umowy	90
5.2.2.3. Przetwarzanie danych osoby trzeciej ...	90
5.2.3. Obowiązek prawny	91
5.2.4. Ochrona żywotnych interesów	93
5.2.5. Zadania realizowane w interesie publicznym lub w ramach sprawowania władzy publicznej	94

5.2.6. Uzasadniony interes administratora danych lub strony trzeciej	96
6. Artykuły 9 i 10 RODO – dane szczególnych kategorii i dane „karne” – <i>Maciej Gawroński, Michał Sztąberek</i>	99
6.1. Przesłanka zgody	101
6.2. Przetwarzanie wynikające ze stosunku pracy jest dozwolone prawem	102
6.3. Ochrona żywotnych interesów	102
6.4. Stowarzyszenie się	103
6.5. Dane upublicznione	103
6.6. Sprawy sądowe	103
6.7. Na podstawie prawa dla ważnego interesu publicznego	103
6.8. Dane „karne”	105
7. Zgoda jako podstawa przetwarzania danych – <i>Maciej Gawroński</i>	105
7.1. Wstęp	105
7.2. Podstawa prawna	106
7.3. Zgoda dziecka	106
7.4. Warunki wyrażenia zgody	107
7.5. Rozliczalność	112
7.6. Retencja (okres ważności zgody)	112
7.7. Równolaćność cofnięcia zgody	113
7.8. Wybór podstawy przetwarzania	113
7.9. Ważność „starych” zgód	114
8. Administrator i podmiot przetwarzający – <i>Maciej Gawroński, Katarzyna Kloc, Magdalena Wojtas</i>	114
8.1. Wstęp	114
8.2. Administrator danych osobowych – definicja, cechy, obowiązki	116
8.2.1. Definicja	116
8.2.2. Każdy jest ADO	116
8.2.3. Co przesądza, że dany podmiot jest ADO? ...	117
8.2.4. Decydowanie o celach i środkach przetwarzania	117
8.2.5. Praktyczny test ADO	118

8.2.6. Rola ADO	118
8.2.7. Obowiązki ADO	119
8.3. Podmiot przetwarzający – definicja, cechy, rola i obowiązki	121
8.3.1. Definicja	121
8.3.2. Rola podmiotu przetwarzającego	121
8.3.3. Wiarygodność i wystarczające gwarancje	122
8.3.4. Umowa z ADO	122
8.3.5. Obowiązki wynikające z umowy z ADO	123
8.3.6. Obowiązki wynikające z RODO	125
8.4. Porównanie roli i obowiązków ADO i podmiotu przetwarzającego	126
9. Przetwarzanie danych niewymagające identyfikacji – <i>Maciej Gawroński</i>	127
9.1. Wprowadzenie	127
9.2. Brak obowiązku identyfikacji	129
9.3. Brak obowiązku monitorowania	130
9.4. Obowiązki informacyjne	131
9.4.1. Obowiązek poinformowania osób „niezidentyfikowanych” o niemożności zidentyfikowania – jeśli to możliwe	132
9.4.2. Umożliwienie wykonania praw jednostki	134
9.4.3. Bezpieczeństwo	134
9.4.4. Minimalizacja (dostępu i czasu)	135
10. Rejestrowanie czynności przetwarzania danych – <i>Katarzyna Kloc</i>	136
10.1. Własny rejestr zamiast zgłaszania do GIODO	136
10.2. RCPD – podstawa rozliczalności	137
10.3. Czynność przetwarzania danych	137
10.4. Czynności realizowane w tym samym celu	138
10.5. Czynności klasyfikowane w inny sposób	140
10.6. RCPD dla „małych” i „dużych” – różnice	141
10.6.1. Czy każdy musi prowadzić RCPD?	142
10.6.2. Zatrudnienie 250 osób	142
10.6.3. Przetwarzanie wysokiego ryzyka	143
10.7. Zakres informacji w RCPD – administratorzy danych	144

10.8. Zakres informacji w RCPD – podmioty przetwarzające dane	146
10.9. Forma RCPD	147
10.10. Osoba odpowiedzialna za prowadzenie RCPD ...	148
11. Przekazywanie danych do państwa trzeciego lub organizacji międzynarodowej (eksport danych) – <i>Maciej Gawroński</i>	148
11.1. Reglamentacja eksportu danych	148
11.2. Praktyczne utrudnienie eksportu danych	149
11.3. Legalność eksportu danych	150
11.4. Podstawy eksportu danych	150
11.5. Dodatkowe podstawy przekazania	151
11.6. Przekazanie „naprawdę wyjątkowe”	152
11.7. Zarejestrowanie przekazania wyjątkowego	153
11.8. Zakaz sądowej samopomocy – ucinanie „długiej ręki”	153
11.9. Podsumowanie	153
12. Przetwarzanie transgraniczne, czyli właściwość wiodącego organu nadzorczego (art. 4 pkt 16 i 23, art. 56 RODO) – <i>Maciej Gawroński</i>	154
12.1. Wstęp	154
12.2. <i>One-stop-shop</i>	155
12.3. Przetwarzający	156
12.4. Administratorzy	156
12.4.1. Przetwarzanie lokalne	157
12.4.2. Zasięg lokalny	158
12.5. Prawo holdingowe	158
12.6. Wytyczne Grupy Roboczej Art. 29	158
12.7. Wnioski	159
13. Współadministrowanie danymi osobowymi – <i>Maciej Gawroński</i>	159
13.1. Wstęp	159
13.2. Przykłady współadministrowania danymi	160
13.3. Współadministrowania lepiej unikać	161
13.4. Obowiązki współadministratorów	162
13.5. Umowa o współadministrowanie	162
13.6. Treść umowy, analogia do powierzenia danych ...	162

13.7. Ujawnienie podmiotom danych	163
13.8. Transgraniczne współadministrowanie	163
13.9. Wnioski	164
14. Kodeksy postępowania i certyfikacja (art. 40 i n. RODO) – <i>Paweł Punda, Aleksander P. Czarnowski,</i> <i>Maciej Gawroński</i>	164
14.1. Wstęp	164
14.2. Kodeksy	165
14.2.1. Opracowanie	165
14.2.2. Zatwierdzanie	165
14.3. Certyfikacja	166
14.3.1. Schematy certyfikacyjne	166
14.3.2. Prace legislacyjne	166
14.4. Korzyści	167
14.5. Brak Urzędu	168
14.6. Projekty kodeksów	169
14.7. Certyfikacja prywatna	169

Rozdział II

Prawa jednostki	170
1. Obsługa praw jednostki (art. 12 RODO) – <i>Maciej Gawroński, Michał Kibil</i>	170
1.1. Wstęp	170
1.2. Czytelność komunikowania się	171
1.2.1. Czytelnie i zwięźle	171
1.2.2. Kompletność	171
1.2.3. Niecytowanie przepisów	172
1.2.4. Dzieci	172
1.2.5. Test Kowalskiego	172
1.3. Uwierzytelnienie	173
1.3.1. Potwierdzenie tożsamości	173
1.3.2. Pogłębione uwierzytelnienie	174
1.4. Forma komunikacji	174
1.5. Ułatwianie	175
1.6. Obsługa danych niezidentyfikowanych	175
1.7. Czas reakcji i czas obsługi	176
1.8. Nieuzasadnione lub nadmierne żądania	177

1.8.1. Nieuzasadnione żądanie	179
1.8.2. Nadmierne żądanie	179
1.9. Schemat działania administratora	180
2. Prawo do informacji i obowiązek informacyjny (art. 13 i 14 RODO)	
<i>Maciej Gawroński</i>	180
2.1. Uwagi wstępne	180
2.2. Zakres informacji	181
2.2.1. Pozyskiwanie od osoby	181
2.2.2. Pozyskiwanie nie od osoby	183
2.2.3. Zmiana celu	183
2.2.4. Prawo dostępu	183
2.3. Szczegóły informacji	183
2.3.1. Podstawa prawna	183
2.3.2. Kategorie odbiorców i odbiorcy	184
2.3.3. Eksport danych	185
2.3.4. Profilowanie	185
2.4. Kiedy i jak informować	185
2.4.1. Kiedy informować?	186
2.4.1.1. Podczas pozyskiwania od osoby	186
2.4.1.2. W ciągu miesiąca – z innych źródeł ...	186
2.4.1.3. Aktualizacja informacji	186
2.4.1.4. Informowanie osób niezidentyfikowanych (art. 11 ust. 2 RODO)	187
2.4.2. Jak informować?	187
2.4.2.1. Przejrzystość	187
2.4.2.2. Dostępność	188
2.4.2.3. Konkretność	189
2.5. Wyjątki od obowiązku informowania	189
3. Prawo dostępu do danych (art. 15 RODO)	
– <i>Maciej Gawroński, Michał Sztąberek</i>	190
3.1. Wstęp	190
3.2. Terminy	191
3.3. Informacje	191
3.4. Dostęp	192
3.5. Kopia danych	192

3.6.	Prośba o sprecyzowanie	193
3.7.	Odmowa	193
3.8.	Prawa innych	193
3.9.	Uwierzytelnienie i komunikacja	195
3.10.	Regulaminy i procedury	195
3.11.	Mapowanie danych, narzędzia eksploracji danych (data mining), narzędzia do tzw. ticketowania	196
3.12.	Podsumowanie	196
4.	Prawo do sprostowania danych (art. 16 RODO) – <i>Maciej Gawroński, Michał Sztąberek</i>	196
4.1.	Wstęp	196
4.2.	Zagadnienia ogólne – tryb uwierzytelnienia i komunikacji	197
4.2.1.	Element sporu	197
4.2.2.	Prawo do skargi	198
4.2.3.	Styl	198
4.2.4.	Wykazanie nieprawidłowości danych	198
4.2.5.	Dane nieaktualne czy nieprawidłowe	199
4.2.6.	Zakres korekty danych	199
4.3.	Uzupełnienie danych niekompletnych	200
4.3.1.	Adekwatność danych	200
4.3.2.	Podstawa aktualizacji	200
4.4.	Obowiązek powiadomienia	201
5.	Prawo do usunięcia danych, prawo do bycia zapomnianym (art. 17 RODO) – <i>Maciej Gawroński, Katarzyna Kunda</i>	202
5.1.	Historia prawa do bycia zapomnianym	202
5.2.	Składniki prawa do bycia zapomnianym	203
5.3.	Podstawy żądania usunięcia danych	204
5.3.1.	Zbędność do celów przetwarzania	204
5.3.2.	Cofnięcie zgody	205
5.3.3.	Wniesienie sprzeciwu	205
5.3.4.	Przetwarzanie niezgodne z prawem	206
5.3.5.	Prawny obowiązek usunięcia danych	207
5.3.6.	Oferowanie usług społeczeństwa informacyjnego dzieciom	207
5.4.	Wyjątki	207

5.4.1. Korzystanie z praw do wolności wypowiedzi i informacji	208
5.4.2. Wywiązanie się z obowiązku prawnego lub zadania realizowanych w interesie publicznym albo w ramach wykonywania władzy publicznej	208
5.4.3. Interes publiczny w ochronie zdrowia publicznego	209
5.4.4. Cele archiwalne, badania naukowe, historyczne, cele statystyczne	210
5.4.5. Ustalenie, dochodzenie, obrona roszczeń	210
5.5. Zakres usunięcia danych	211
5.6. Przetwarzanie w celu realizacji prawa do usunięcia danych i prawa do bycia zapomnianym	212
5.7. Przetwarzanie w celu zapewnienia bezpieczeństwa – problem kopii zapasowych i archiwalnych	213
5.7.1. Jak wszyscy, to wszyscy	213
5.7.2. Problem bezpieczeństwa i ciągłości działania	214
5.7.3. Problem rozliczalności	214
5.7.4. Problem praktyczny – zasoby i proces	214
5.7.5. Rozwiązanie	215
5.8. Problem danych nieustrukturyzowanych	216
5.9. Poinformowanie innych administratorów	218
5.10. Ograniczenie obowiązku poinformowania	218
5.11. Listy kontrolne	219
5.11.1. Przygotowanie do RODO – wprowadzenie prawa do bycia zapomnianym do organizacji	219
5.11.2. Przetworzenie żądania usunięcia danych ...	219
6. Prawo do ograniczenia przetwarzania (art. 18 RODO) – <i>Michał Sztąberek, Maciej Gawroński</i>	220
6.1. Ograniczenie przetwarzania	220
6.2. Prawo do ograniczenia przetwarzania	221
6.2.1. Ograniczenie w razie sporu co do prawidłowości danych	222
6.2.2. Ograniczenie w razie niezgodności z prawem ...	222

6.2.3. Ograniczenie dla potrzeb roszczeń	223
6.2.4. Ograniczenie w razie sprzeciwu ze względu na szczególną sytuację	223
6.3. Sposób zastosowania się do żądania ograniczenia przetwarzania	223
6.4. Obowiązek powiadomienia	224
7. Prawo do przenoszenia danych, czyli jak przenieść dane od jednego administratora danych do drugiego (art. 20 RODO) – <i>Aleksander P. Czarnowski, Maciej Gawroński, Paweł Punda</i>	225
7.1. Wstęp	225
7.2. Na czym dokładnie polega prawo przenoszenia danych?	226
7.3. Kiedy można skorzystać z prawa do przenoszenia danych?	226
7.4. Jaki zakres danych należy przekazać?	227
7.5. W jaki sposób należy zrealizować prawo do przeniesienia danych?	229
7.5.1. Wyjątki	231
7.5.2. Prawa osób trzecich	231
7.5.3. Przenoszenie danych, które są równocześnie danymi wnioskodawcy i danymi innej osoby ...	232
7.6. Kogo przenoszenie danych dotyczy najbardziej? ...	234
7.6.1. Bezpieczeństwo	234
7.6.2. Kwestia techniczna	234
8. Prawo do sprzeciwu (art. 21 RODO) – <i>Maciej Gawroński, Michał Sztąberek</i>	235
8.1. Prawo do sprzeciwu	235
8.2. Sprzeciw ze względu na szczególną sytuację osoby ...	236
8.2.1. Prawnie uzasadnione interesy	238
8.2.2. Roszczenia i spory	239
8.2.3. Interes publiczny lub władza publiczna	239
8.3. Przetwarzanie danych na potrzeby marketingu bezpośredniego	241
8.3.1. Sprzeciw względem marketingu bezpośredniego a cofnięcie zgody na przetwarzanie	241

8.3.2. Sprzeciw względem marketingu bezpośredniego a zgoda na zdalną komunikację marketingową	242
8.4. Skuteczne wniesienie sprzeciwu na przetwarzanie danych	242
8.5. Jak powinien być składany sprzeciw	243
9. Profilowanie i automatyczne podejmowanie decyzji (art. 22 RODO) – <i>Michał Kibil</i>	244
9.1. Wstęp	244
9.2. Definicja profilowania z RODO	248
9.2.1. Automatyzacja	249
9.2.2. Dane osobowe	249
9.2.3. Efekt	250
9.2.4. Czynności traktowane jako profilowanie	250
9.3. Obowiązki administratora danych osobowych związane z profilowaniem lub automatycznym podejmowaniem decyzji, lub podejmowaniem decyzji w oparciu o profilowanie	251
9.3.1. Obowiązki ogólne administratora	252
9.3.1.1. Informowanie o decydowaniu automatycznym i w oparciu o profilowanie	252
9.3.1.2. Ile razy informować	253
9.3.1.3. Zmiana celu	253
9.3.1.4. Profilowanie danych ze „starej” ustawy o ochronie danych osobowych	253
9.3.2. Prawo sprzeciwu	254
9.4. Profilowanie a podejmowanie zautomatyzowanych decyzji	254
9.4.1. Środki bezpieczeństwa	256
9.4.2. Kiedy można stosować decyzje zautomatyzowane lub oparte wyłącznie na profilowaniu	257
9.4.2.1. Prawo do ludzkiej interwencji	260
9.4.2.2. Proces reklamacyjny	260
9.4.2.3. Automatyczne uwierzytelnienie	260
9.4.3. Profilowanie dzieci	261

9.4.4. Zautomatyzowane decyzje dotyczące danych wrażliwych	262
9.4.5. Wnioski	262

Rozdział III

Bezpieczeństwo	263
1. Bezpieczeństwo danych w świetle RODO – analiza ryzyka i adekwatność środków – <i>Aleksander P. Czarnowski, Maciej Gawroński</i>	263
1.1. Bezpieczeństwo odpowiednie do ryzyka	263
1.1.1. Ryzyko	264
1.1.2. Ryzyko naruszenia praw lub wolności	265
1.1.3. Analiza ryzyka	266
1.2. Elementy oceny adekwatności środków bezpieczeństwa danych	268
1.2.1. Stan wiedzy technicznej	268
1.2.2. Koszt	268
1.2.3. Cechy samego przetwarzania	269
1.2.4. Ryzyko naruszenia praw lub wolności	269
1.3. Nie trzeba wymyślać procesu samemu?	276
1.4. Środki bezpieczeństwa	277
1.5. Jak z tego wybrnąć na skróty?	280
2. Pseudonimizacja i szyfrowanie – preferowane środki zabezpieczania danych osobowych – <i>Aleksander P. Czarnowski, Maciej Gawroński, Paweł Punda</i>	280
2.1. Uwagi wstępne	280
2.2. Szyfrowanie	281
2.3. Pseudonimizacja	282
2.4. Anonimizacja	283
2.5. Pseudonimizacja czy szyfrowanie	283
2.5.1. Bezpieczeństwo	284
2.5.2. Analiza ryzyka	284
2.5.2.1. Ocena skutków dla ochrony danych ...	287
2.5.2.2. Metodyka analizy ryzyka	287
2.6. <i>Privacy by design</i>	290
2.7. Notyfikacja naruszeń ochrony danych	290
2.8. Zastosowania biznesowe pseudonimizacji	290

2.9. Podsumowanie	291
3. <i>Privacy by design</i> , czyli projektowanie prywatności – Maciej Gawroński, Katarzyna Kunda	292
3.1. <i>Privacy by design</i>	292
3.1.1. Z czego się składa projektowanie prywatności	294
3.1.1.1. Bezpieczeństwo	294
3.1.1.2. Pseudonimizacja	295
3.1.1.3. Minimalizacja	296
3.1.2. Jak wdrożyć <i>privacy by design</i> w organizacji? ...	296
3.1.2.1. Projektowanie prywatności w konkretnym projekcie	296
3.1.2.2. Zasady projektowania prywatności ...	296
3.1.2.3. Od kiedy projektować prywatność ...	297
3.2. Certyfikacja projektowania prywatności i domyślnej prywatności	298
4. <i>Privacy by default</i> , czyli domyślna ochrona danych – minimalizacja – Maciej Gawroński, Katarzyna Kunda	298
4.1. Zasada <i>privacy by default</i>	298
4.2. <i>Privacy by default</i> , czyli minimalizacja	299
4.3. Atrybuty domyślnej prywatności	300
4.4. Wskazówki praktyczne	300
4.5. Udostępnianie nieokreślonej liczbie osób	301
4.6. Certyfikacja projektowania prywatności i domyślnej prywatności	302
5. Ocena skutków dla ochrony danych krok po kroku – Katarzyna Kloc	302
5.1. Uwagi wstępne	302
5.2. „Kwalifikowana” analiza ryzyka i rozliczalność	303
5.3. Podobne procesy, jedna DPIA	305
5.4. Analiza ryzyka do kwadratu	305
5.4.1. Analiza ryzyka	306
5.4.2. Jak w praktyce można przeprowadzić analizę ryzyka pierwszego stopnia i mieć wstępny przegląd operacji wymagających DPIA?	307
5.5. DPIA – kiedy trzeba?	307
5.5.1. Duża skala	308

5.5.2. Wytyczne Grupy Roboczej Art. 29	310
5.6. Jak określić, czy w naszej firmie należy przeprowadzić DPIA i w odniesieniu do których procesów?	313
5.6.1. Urzędowy katalog operacji DPIA	314
5.7. Kiedy nie trzeba przeprowadzać DPIA?	315
5.8. DPIA krok po kroku	316
5.8.1. Uwagi ogólne	316
5.8.2. IOD	318
5.8.3. Eksperti	318
5.8.4. Reprezentanci grup docelowych	319
5.8.5. Uprzednie konsultacje z organem nadzorczym	319
5.9. Wytyczne GODO	320

Rozdział IV

Przetwarzający dane	321
1. Powierzenie danych oraz elementy nowej umowy powierzenia danych – <i>Aleksander P. Czarnowski,</i> <i>Maciej Gawroński, Patrycja Naklicka</i>	321
1.1. Uwagi wstępne	321
1.2. Opis gwarancji zgodności	321
1.3. Pisemna umowa	322
1.4. Zgoda na podpowierzenie danych	322
1.5. Transfer obowiązków na podprzetwarzającego	323
1.6. Zakaz „wydmuszki”	323
1.7. Przedmiot przetwarzania	324
1.8. Pisemność poleceń ADO	324
1.9. Zobowiązania do poufności	324
1.10. Bezpieczeństwo danych	325
1.11. Obsługa praw jednostki	325
1.12. Wsparcie obowiązków bezpieczeństwa administratora	326
1.13. Notyfikacja podejrzenia naruszenia ochrony danych	326
1.14. Usuwanie i zwrot danych	327
1.15. Obowiązek rozliczenia się ze zgodności z umową ...	327

1.16. Podleganie audytom	328
1.17. Odpłatność	328
1.18. Informowanie o legalności poleceń	328
1.19. Procedura rozstrzygnięcia legalności	328
1.20. Zasady odpowiedzialności	329
1.21. Wyznaczanie inspektora ochrony danych	329
2. Powierzenie danych oraz elementy nowej umowy powierzenia danych – <i>Aleksander P. Czarnowski,</i> <i>Maciej Gawroński, Patrycja Naklicka</i>	329
2.1. Umowy powierzenia a umowy SLA	329
2.1.1. Dostępność systemu SLA i czas reakcji	330
2.1.2. SLA w praktyce	330
2.1.3. Standaryzacja umów SLA a zgodność z RODO	331
2.2. Nowe wyzwania dla administratora i procesora	331
2.3. Rekomendacje	332

Rozdział V

Zarządzanie incydentami	333
1. Zgłaszanie naruszeń ochrony danych osobowych organowi nadzorcemu (art. 33 RODO) – <i>Maciej Gawroński, Zuzanna Piotrowska</i>	333
1.1. Przepis	333
1.2. Co to jest naruszenie ochrony danych osobowych? ...	334
1.2.1. Naruszenie ochrony danych wg Grupy Roboczej Art. 29	336
1.2.1.1. Naruszenie poufności	336
1.2.1.2. Naruszenie dostępności	337
1.2.1.3. Naruszenie integralności	337
1.3. Czy każde naruszenie trzeba zgłaszać?	337
1.3.1. Procedura zgłaszania	338
1.3.1.1. Termin dla administratora	338
1.3.1.2. Termin dla przetwarzającego	338
1.3.2. Stwierdzenie naruszenia	339
1.3.3. Zgłoszenie – treść i forma	341
1.3.4. Powiadomianie z opóźnieniem	342
1.3.5. Obowiązki podmiotu przetwarzającego	343

1.4. Kiedy mimo wystąpienia incydentu naruszenia ochrony danych nie trzeba powiadamiać organu nadzorczego?	343
1.4.1. Kwestie praktyczne	345
1.4.2. Dokumentowanie naruszeń	346
1.4.3. Sankcja administracyjna	347
1.5. Elementy systemu zgłaszania naruszeń	347
2. Zawiadamianie osoby, której dane dotyczą, o naruszeniu ochrony danych (art. 34 RODO) – <i>Katarzyna Kloc, Maciej Gawroński</i>	348
2.1. Wstęp	348
2.2. Wysokie ryzyko naruszenia praw lub wolności	348
2.2.1. Prawa i wolności	349
2.3. Wyjątki od obowiązku zawiadomienia	350
2.3.1. Działania prewencyjne	351
2.3.2. Działania następcze	351
2.4. Zawiadomienie	351
2.4.1. Treść zawiadomienia	351
2.4.2. Forma zawiadomienia	352
2.4.3. Ogłoszenie w miejscu zawiadomienia	353
2.4.4. Termin zawiadomienia	353
2.5. Uzgodnienia z organem nadzorczym	354

Rozdział VI

Inspektor ochrony danych (IOD)	355
1. Inspektor ochrony danych – wyznaczenie i status – <i>Michał Kibil, Maciej Gawroński</i>	355
1.1. IOD – ewolucja czy rewolucja	355
1.2. Kto ma obowiązek wyznaczenia inspektora ochrony danych?	356
1.2.1. Organ lub podmiot publiczny	357
1.2.2. Działalność wymagająca systematycznego i regularnego monitorowania oraz przetwarzanie na dużą skalę	358
1.2.2.1. Główna działalność	358
1.2.2.2. Monitorowanie osób	358
1.3. Działanie w ramach zrzeczeń i grup przedsiębiorców ...	362

1.4. Kwalifikacje IOD	363
1.5. Zatrudnienie IOD	364
1.6. Status inspektora danych	365
1.6.1. Obowiązki administratora względem IOD ...	365
1.6.2. Niezależność IOD	367
2. Zadania inspektora ochrony danych osobowych	
– <i>Michał Kibil, Maciej Gawroński</i>	368
2.1. Wstęp	368
2.2. Informacje poufne oraz unikanie konfliktu	
interesów	368
2.3. Zadania inspektora ochrony danych	370

Rozdział VII

Regulator	372
1. Organ nadzorczy – status, rola i obowiązki	
– <i>Katarzyna Kunda, Patrycja Naklicka,</i>	
<i>Zuzanna Piotrowska</i>	372
1.1. Niezależność	372
1.2. Cechy i gwarancje niezależności	373
1.3. Członkowie organu nadzorczego	374
1.3.1. Wybór	374
1.3.2. Okres kadencji – konflikt interesów	375
1.4. Rola organu nadzorczego	375
1.4.1. Kompetencje z art. 57 RODO	375
1.5. Bezpłatność	376
2. Uprawnienia organu nadzorczego z zakresu ochrony danych	
osobowych – <i>Katarzyna Kunda, Patrycja Naklicka,</i>	
<i>Zuzanna Piotrowska</i>	377
2.1. Wstęp	377
2.2. Uprawnienia kontrolne	377
2.2.1. Rodzaje i techniki kontroli	378
2.2.2. Przebieg kontroli	378
2.2.3. Zakres kontroli	379
2.2.4. Uprawnienia pokontrolne	380
2.2.5. Obowiązek zachowania tajemnicy	380
2.3. Kary przewidziane przez RODO	380

2.4. Udzielanie zezwoleń i kompetencje doradcze	381
2.5. Obowiązek rozpatrywania skarg przez PUODO	381

Rozdział VIII

Środki ochrony prawnej, odpowiedzialność i sankcje 382

1. Środki ochrony prawnej – odpowiedzialność cywilnoprawna i administracyjna – <i>Maciej Gawroński</i> ...	382
1.1. Wstęp	382
1.2. Skarga do organu nadzorczego	383
1.3. Skarga do sądu (administracyjnego) na organ nadzorczy	384
1.4. Odpowiedzialność cywilnoprawna – żądanie zaniechania lub zachowania	385
1.4.1. Prawo do sądu	385
1.4.2. Właściwość miejscowa sądu	386
1.4.3. Tryb procesowy	386
1.5. Odpowiedzialność odszkodowawcza	387
1.5.1. Szkada majątkowa i niemajątkowa	387
1.5.2. Administrator i przetwarzający	387
1.5.3. Uwolnienie się od odpowiedzialności	388
1.5.4. Domniemanie winy	389
1.5.5. Współodpowiedzialność	389
1.5.6. Właściwość sądu	390
1.5.7. Proces cywilny	390
1.6. Reprezentacja podmiotów danych przez wyspecjalizowane podmioty	390
2. Sankcje administracyjne za naruszenie przepisów RODO – <i>Maciej Gawroński</i>	391
2.1. Wstęp	391
2.2. Komu grożą kary?	391
2.3. Jakie powinny być kary?	391
2.4. Kara większa i kara mniejsza	391
2.5. Księgowość karania	392
2.6. Konfiskata korzyści z „rodoprzestępstwa”	394
3. Odpowiedzialność podmiotu przetwarzającego – <i>Maciej Gawroński</i>	394

Część B

Wzory dokumentów

Wzór nr 1a. Klauzula zgody na przetwarzanie danych osobowych zwykłych	399
Wzór nr 1b. Klauzula zgody na przetwarzanie danych osobowych „szczególnych kategorii”	400
Wzór nr 2. Klauzula informacyjna o prawie do cofnięcia zgody	402
Wzór nr 3. Klauzula informacyjna o przetwarzaniu danych	403
Wzór nr 4. Klauzula informacyjna w przypadku współadministrowania danymi	411
Wzór nr 5. Klauzula o zautomatyzowanym podejmowaniu decyzji, w tym profilowaniu – element klauzuli informacyjnej	413
Wzór nr 6. Umowa powierzenia przetwarzania danych osobowych	415
Wzór nr 7. Szczegółowa klauzula zgody na podpowierzenie ...	426
Wzór nr 8. Sprzeciw administratora danych osobowych wobec podpowierzenia	427
Wzór nr 9. Upoważnienie do przetwarzania danych osobowych	428
Wzór nr 10. Klauzula informacyjna dla osoby, której dane dotyczą, o przekazaniu jej danych do państwa trzeciego	430
Wzór nr 11. Polityka ochrony danych osobowych	433

Wzory rejestrów

Wzór Rejestru Czynności Przetwarzania Danych	455
Tożsamość administratora	455
Rejestr przetwarzającego	456
RCPD ADO	wklejka
Wzór Rejestru Naruszeń Ochrony Danych Osobowych ...	wklejka

WYKAZ SKRÓTÓW

- dyrektywa 95/46/WE – dyrektywa 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 24.10.1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych (Dz.Urz. WE L 281, s. 31)
- dyrektywa 2016/680 – dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/680 z 27.04.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez właściwe organy do celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych i wykonywania kar, w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchyłająca decyzję ramową Rady 2008/977/WSiSW (Dz.Urz. UE L 119, s. 89)
- EKPC – Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzona w Rzymie 4.11.1950 r. (Dz.U. z 1993 r. poz. 284 ze zm.)
- GDPR – EU General Data Protection Regulation
- k.c. – ustawa z 23.04.1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. z 2017 r. poz. 459 ze zm.)
- Konstytucja RP – ustawa z 2.04.1997 r. – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. poz. 483 ze zm.)
- k.p. – ustawa z 26.06.1974 r. – Kodeks pracy (Dz.U. z 2018 r. poz. 108 ze zm.)
- KPP – Karta praw podstawowych UE (Dz.Urz. UE C 202 z 2016 r., s. 389)
- pr. bank. – ustawa z 29.09.1997 r. – Prawo bankowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 1876 ze zm.)

rozporządzenie 2016/679, RODO	– rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27.04.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.Urz. UE L 119, s. 1)
TFUE	– Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.Urz. UE C 202 z 2016 r., s. 47)
TUE	– Traktat o Unii Europejskiej (Dz.Urz. UE C 202 z 2016 r., s. 13)
u.o.d.o.	– ustawa z 29.08.1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. z 2016 r. poz. 922 ze zm.)
u.r.	– ustawa z 29.09.1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2018 r. poz. 395 ze zm.)
u.s.i.o.z.	– ustawa z 28.04.2011 r. o systemie informacji w ochronie zdrowia (Dz.U. z 2017 r. poz. 1845 ze zm.)
wyrok C-131/12 Google Spain	– wyrok z 13.05.2014 r., C-131/12, Google Spain SL i Google Inc. v. Agencia Española de Protección de Datos (AEPD) i Mario Costeja González, EU:C:2014:317

Część A

KOMPENDIUM RODO

Rozdział I

ZGODNOŚĆ PODSTAWOWA

1. RODO – unijna „ustawa” o ochronie danych osobowych

1.1. RODO – nowa „ustawa” o ochronie danych osobowych

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27.04.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.Urz. UE L 119, s. 1) – RODO – to w dużym skrócie **nowa „ustawa” o ochronie danych osobowych**.

Ochrona osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych jest jednym z praw podstawowych w Unii Europejskiej (motyw 1 RODO). Stanowią o tym: art. 8 ust. 1 Karty praw podstawowych UE (Dz.Urz. UE C 202 z 2016 r., s. 389) oraz art. 16 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.Urz. UE C 202 z 2016 r., s. 47), zgodnie z którymi każda osoba ma prawo do ochrony danych osobowych jej dotyczących.

Unia Europejska uznała, że w celu realizacji i gwarancji prawa do prywatności i ochrony danych na terenie Unii konieczne jest określenie stabilnych, spójnych ram ochrony danych osobowych oraz zdecydo-

wanego ich **egzekwowania**. Dotychczas problemem było właśnie egzekwowanie (wymuszanie) stosowania przepisów o ochronie danych osobowych.

1.2. Przedmiot i cel RODO

1.2.1. Uwagi wstępne

Formalnie RODO utrzymuje dotychczasowe zasady ochrony danych osobowych obowiązujące na terenie Unii Europejskiej (w tym w Polsce na podstawie „starej” ustawy z 29.08.1997 r. o ochronie danych osobowych, Dz.U. z 2016 r. poz. 922 ze zm.), natomiast nieco je uszczegóławia, dodaje uprawnienia osobom fizycznym i wprowadza surowe kary.

Mimo uspokajających wypowiedzi organów nadzorczych w praktyce RODO stanowi rewolucję w ochronie danych właśnie ze względu na kary, nowe obowiązki firm i innych podmiotów przetwarzających dane osobowe ze względu na tzw. podejście oparte na ryzyku, czyli spoczywający na wszystkich obowiązek oceny ryzyk związanych z przetwarzaniem danych osobowych i dostosowania sposobów ochrony danych do tych ryzyk, a także ze względu na wprowadzenie zasady rozliczalności – obowiązku wykazania zgodności przez obowiązane.

§ Zgodnie z art. 1 RODO:

1. W niniejszym rozporządzeniu ustanowione zostają **przepisy o ochronie osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych oraz przepisy o swobodnym przepływie danych** osobowych.
2. Niniejsze rozporządzenie chroni podstawowe prawa i wolności osób fizycznych, w szczególności ich **prawo do ochrony danych osobowych**.
3. Nie ogranicza się ani nie zakazuje swobodnego przepływu danych osobowych w Unii z powodów odnoszących się do ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych.

1.2.2. Ochrona osób fizycznych

Ogólne rozporządzenie o ochronie danych jest aktem kompleksowym, który szeroko reguluje kwestię ochrony prywatności i danych osobowych (osób fizycznych), a także dotyka materii swobodnego przepływu danych osobowych w Unii Europejskiej. RODO nie dotyczy przetwarzania danych dotyczących osób prawnych, w szczególności przedsiębiorstw, w tym danych o firmie i formie prawnej oraz danych kontaktowych osoby prawnej (motyw 14).

1.2.3. Bezpośredniość

RODO jest aktem prawnym przyjętym na poziomie unijnym, ma jednak bezpośrednio zastosowanie do każdej organizacji przetwarzającej dane osobowe jako administrator danych lub podmiot przetwarzający w państwie członkowskim Unii Europejskiej.

Bezpośredniość stosowania i w konsekwencji rola „ustawy” o ochronie danych osobowych to cechy odróżniające RODO od tracącej wkrótce moc dyrektywy 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 24.10.1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych (Dz.Urz. WE L 281, s. 31), która w założeniu miała harmonizować przepisy o ochronie danych osobowych w Unii Europejskiej, ale ze względu na spore różnice w implementujących ją przepisach krajowych w praktyce poziom ochrony danych osobowych i podejście do tego obszaru były dość mocno zróżnicowane.

RODO jako wspólna nowa „ustawa” o ochronie danych ma zapewnić wysoki, ujednolicony poziom ochrony danych w całej Unii Europejskiej. Dzięki swojej ogólności i wysokopoziomowości RODO pozostawia jednocześnie duży zakres swobody w podejściu, luz interpretacyjny i praktykę do wypracowania w poszczególnych państwach członkowskich.

Maciej Gawroński – radca prawny; konsultant Grupy Roboczej Art. 29 ds. projektu standardowych klauzul umownych *ad hoc* dotyczących przekazywania danych przez przetwarzającego w UE do podprzetwarzającego spoza UE; ekspert Komisji Europejskiej ds. kontraktów cloud computingowych. Zaproponował Komisji Europejskiej zasadę odpowiedzialności pozaunijnych podprocesorów, która stała się ogólną zasadą odpowiedzialności podmiotów przetwarzających, a także zasadę przenoszalności danych osobowych, konsultował zasady powierzenia; ekspert prawa technologii mediów i telekomunikacji rekomendowany przez Ranking Kancelarii Prawnych dziennika „Rzeczpospolita”. Jest też jednym z twórców treści systemu informacji prawnej LEX Ochrona Danych Osobowych.

W książce w praktyczny sposób wyjaśniono przepisy RODO, wskazano wiele dokumentów i rozwiązań, dzięki którym czytelnik będzie mógł postępować zgodnie z tą regulacją unijną.

Autorzy wykorzystali opinie Grupy Roboczej Art. 29 oraz GODO, normy ISO z obszaru bezpieczeństwa informacji, a także bogate doświadczenie z własnej krajowej i międzynarodowej praktyki ochrony danych osobowych, cyberbezpieczeństwa i cloud computingu, w tym prace dla Grupy Roboczej Art. 29 i Komisji Europejskiej.

W publikacji czytelnik znajdzie m.in.:

- projekt polityki ochrony danych osobowych, która obejmuje obowiązki administratora i podmiotu przetwarzającego,
- wzór umowy powierzenia danych,
- wzory klauzul informacyjnych, w których zawarto kategorie informacji,
- listy standardowych zagrożeń bezpieczeństwa informacji i potencjalnych naruszeń praw i wolności mogących wynikać z naruszenia ochrony danych osobowych.

Autorzy wyjaśniają również zagadnienia mogące stwarzać szczególne trudności przy stosowaniu RODO, jak np. art. 11 RODO dotyczący tak zwanych danych niezidentyfikowanych.

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45, FAX 22 535 80 01

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL

WWW.PROFINFO.PL

